

S Z E M L E.

A Táj- és Népkutató Központ kiállítása.

A Táj- és Népkutató Központ a vallás- és közoktatásügyi miniszter 1938. évi 28.220. számú rendelete alapján létesült folyó év októberében. Kiállítással mutatkozott be, amelyen gróf Teleki Pál, Gyórfy István és Magyary Zoltán vezetésével már feldolgozott adatokkal és térképekkel jelentkezett „a nemzet vezetésére készülő értékes ifjúságnál”. A módszerről a kiállítási útmutatóból értesülünk. „Sohasem érzésekre és feltevésekre támaszkodik, a szemmértéket a mérőeszközzel váltja föl és ahol eddig hiányzott, új mérőmódszereket dolgozott ki”. Ha a Táj- és Népkutató Központ célkitűzéseit tekintjük, le nem tagadható annak a magyar kisebbségvédelemmel való szoros kapcsolata. Míg az a „magyar államra váró nemzeti feladatok sikeres megoldásának a tényekkel összhangban álló tudományos feltételeit igyekszik kidolgozni”, addig a kisebbségvédelem egyik főfeladata az állam nélkül maradt népcsoportok önszervező ténykedésének vizsgálata. A Táj- és Népkutató Központ munkája, természetének megfelelően, általános, átfogó jellegű, míg a kisebbségvédelem különlegesebb és az idegen környezet tanulmányozásába átsapó. A nagy magyar problémának mintegy variációja a kisebbségi népcsoport élete. A Népkutató Központ vezetői a magyar problémák korszerű megoldását a népi kultúrának fontosságával kapcsolták egybe. Ezzel mi is, a kisebbségi kérdés tudományos kutatói, olyan támaszt kaptunk, mellyel eredményesen szállhatunk szembe a régebbi és osztályelfogultság által jellemzett munkairánnyal.

G. J.

A Mansz kisebbségi pályatételei.

A Magyar Asszonyok Nemzeti Szövetsége (Budapest, VII., Rózsa utca 23., tel. 13-14-20) pályázatot hirdetett az egyetemi és főiskolai ifjúság olyan értekezéseinek jutalmazására, melyek az elszakított magyarság problémáival foglalkoznak. Két 300 pengős és öt 200 pengős pályadíj van kitűzve, ezenkívül az értékesebb munkák külön jutalomdíjban részesülnek. A Szövetség a pályázatot most meghosszabbította és annak végső határidejét 1939. év február 20-ára tűzte ki.

KISEBBSÉGI SORS.

Románia.

A Felvidék visszacsatolásának hatása.

Európa nagy külpolitikai eseményei a román közéletben is élénk hullámverést okoztak. A román sajtóban az ijedelem hangja hallható, mely nem ritkán Magyarország elleni kirohanássá torzul el. A bécsi döntés igazságszolgáltatása Románia lelkiismeretét fordulja. Azért látják úgy, hogy „Magyarország visszaél Európával türelmével”. Amidőn a kassai bevonuláskor az ország lelkesedése tetőfokára hágott, ők a magyarság vezetőit nyomdafestéket alig tűrő kitételekkel illetik és a feléledt revizionizmussal szemben a román nemzeti szolidaritásra hivatkoznak, mely egyedül is megvédi a veszélyeztetett határt. A Budapest felől jövő határkiigazítási követelésekkel szemben „egy barázdát sem” a válszunk, írja a Románia.

A visszacsatolás kétségen kívül román viszonylatban is felvetette a népi határok problémáját. Nap-nap után idéznek régi könyvekből statisztikai adatokat, hogy bizonyítsák a nyugati néphatár hajdani jóval nagyobb kiterjedését. A véleményeket egy mondatba sűrítjük össze: „Semmi adnivalónk sincsen”.

A közös magyar-lengyel határ ellen is hallatszanak tiltakozó szavak. Azért is ellenzik, mert a kárpátaljai, mintegy 50 ezerfőnyi (?) románság teljesen meg volt elégedve eddigi sorsával, nem óhajt Magyarországhoz csatlakozni. Románia részére nagy fontosságú, hogy közvetlen kapcsolatban álljon Csehszlovákiával. Comnen külügyminisztert november 3-án egy kárpátoroszországbeli románokból álló küldöttség kereste fel. Kérték a román kormányt, tegyen megfelelő lépéseket, hogy amennyiben nem kerülhetnek vissza Romániához, továbbra is a csehszlovák köz'árságban maradhassanak. Jorga Miklós elnöklete alatt a Cultur Liga ezeknek a románoknak, akiknek száma az utolsó magyar számlálás szerint 15.387 volt, visszacsatolását követelte.¹⁾

Újabb hírek szerint a román állami vasutak a szatmár-máramarosszigeti vasútforgalom beszüntetését helyrehozandó, új 35 km-es vasútvonal építését határozták el. Az új vonal Halmi és Királyháza között, az Avasban fekvő Nagytarna község érintésével egybekapcsolná Ruzsinszkót Romániával.

¹⁾ Pontos adatok nem állanak rendelkezésre. Lásd erről Tamás André: La minorité roumaine de la Tchecoslovaquie. Voix des peuples minorité, Genève, N. 5. 1938. Juin 15 pp. A csehszlovák állam a népszövetség titkárságához beadott emlékiratában 1921-ben 53.515 románról tesz említést ezen a vidéken.